

แผนป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผา ในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๘/๖๙ จังหวัดมุกดาหาร

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหากัญพิบัติ
ด้านการเกษตรจังหวัดมุกดาหาร

สารบัญ

	หน้า
๑. บทนำ	๑
๒. วัตถุประสงค์	๑
๓. เป้าหมาย	๒
๔. กรอบแนวคิด	๒
๕. สถานการณ์การเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๗ และ ๒๕๖๘ จังหวัดมุกดาหาร ระบบ (VIIRS)	๒
๕.๑ สถานการณ์จุดความร้อน (hotspot)	๒
๕.๒ สถานการณ์จุดความร้อน (hotspot) ในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๗ และ ๒๕๖๘	๔
๕.๓ สถานการณ์พื้นที่เผาไหม้ (Burn Scar) ในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๘	๖
๖. มาตรการดำเนินงาน	๖
๖.๑ การเฝ้าระวัง สร้างการรับรู้ และป้องปรามการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม	๖
๖.๒ การบริหารจัดการการเผาและการใช้ประโยชน์เศษวัสดุการเกษตร	๗
๖.๓ การกำหนดมาตรการมิให้นำเข้าสินค้าเกษตรที่มีการเผาจากประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อลดปัญหาฝุ่นละออง PM _{2.5}	๘
๖.๔ การส่งเสริมการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม	๘
๗. แผนงาน/โครงการ กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๘/๖๙ จังหวัดมุกดาหาร	๑๓, ๑๔
๘. กลไกการดำเนินการ	๑๓
๘.๑ ระดับกระทรวง	๑๓
๘.๒ ระดับจังหวัด	๑๓
๙. แหล่งงบประมาณ	๑๓
๑๐. ระยะเวลาดำเนินงาน	๑๓
๑๑. การรายงานสถานการณ์และผลการดำเนินงาน	๑๓

ภาคผนวก

๑. QR Code สรุปสถิติการเกิดจุดความร้อน (Hot spot) ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร	๑๙
๒. มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๘/๖๙	๑๙
๓. มาตรการแก้ไขปัญหาการเผาอ้อยเพื่อลดปัญหาฝุ่นมลพิษ PM _{2.5} ฤดูการผลิตปี ๒๕๖๘/๖๙	๑๙
๔. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรการบริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็ก ไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM _{2.5}) ภาคการเกษตร (ฉบับที่ ๒)	๒๐
๕. ประกาศสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมุกดาหาร เรื่อง กำหนดหน้าที่ให้เกษตรกร ปฏิบัติเกี่ยวกับการเผาที่เกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน	๒๒
๖. ประกาศจังหวัดมุกดาหาร เรื่อง มาตรการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็ก (PM _{2.5}) อันเกิดจากการเผาไร่อ้อย ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร	๒๓

แผนป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๘/๖๙ จังหวัดมุกดาหาร

๑. บทนำ

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ประเทศไทยเผชิญกับสถานการณ์ฝุ่นละออง หมอกควัน และไฟป่าที่มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกันในหลายมิติ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และภาคการเกษตร โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการเผาปลูกพืชไร่เศรษฐกิจขนาดใหญ่ ซึ่งมักเกิดการเผาเศษวัสดุเหลือใช้หลังการเก็บเกี่ยวจนกลายเป็นหนึ่งในสาเหตุสำคัญของการเกิดฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ ปัญหาดังกล่าวสะท้อนถึงความจำเป็นในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ที่มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและใช้เทคโนโลยีทางเลือกในการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อลดการเผาและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ความสำคัญต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมมาโดยตลอด ซึ่งจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าสถานการณ์จุดความร้อนและพื้นที่เผาไหม้ในภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวเกิดความต่อเนื่องรวมทั้งสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้อย่างยั่งยืน ประกอบกับมติที่ประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ ๕ /๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๘ ได้เห็นชอบต่อมาตรการ รับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๙ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อลดปัญหาหมอกควันทางอากาศในภาพรวมระดับประเทศ

ในการนี้ ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดโดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหารในฐานะรองประธานและฝ่ายเลขานุการศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๘/๖๙ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมให้ เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพและเพื่อช่วยลดปัญหาฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ และการส่งเสริมระบบการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อลดการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อป้องกันและลดการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพื้นที่เกษตรกรรม
- ๒.๒ เพื่อบริหารจัดการการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมอย่างมีระบบและยั่งยืน
- ๒.๓ เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในรูปแบบพลังงานชีวมวลและอุตสาหกรรมอื่น
- ๒.๔ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่เกษตรกรถึงผลกระทบของการเผาและส่งเสริมทางเลือกในการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ที่เหมาะสม
- ๒.๕ เพื่อสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการจัดการพื้นที่เกษตรกรรม
- ๒.๖ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมจากการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เป้าหมาย ควบคุมพื้นที่เผาไหม้จากการเผาพื้นที่เกษตร (ลดลงจากปี ๒๕๖๘)

๑. พื้นที่เกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดมุกดาหาร ลดลงร้อยละ ๑๐

๒. กลุ่มพืชเป้าหมาย

(๑) นาข้าว ลดลงร้อยละ ๑๐

(๒) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลดลงร้อยละ ๑๐

(๓) อ้อยโรงงาน ลดลงร้อยละ ๑๕

๓.๒ การติดตามผลในช่วงปฏิบัติการ

๑. ควบคุมจำนวนจุดความร้อนจากการเผาไหม้

๒. จำนวนพื้นที่เฝ้าสังเกตเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน

๓. ปริมาณเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่นำไปสร้างมูลค่า/นำไปใช้ประโยชน์ต่อได้

๔. กรอบแนวคิด

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๘/๖๙ มีกรอบการดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} อย่างบูรณาการ โดยเริ่มการปฏิบัติการตั้งแต่ระยะที่ยังไม่เกิดสถานการณ์ฝุ่นละออง เพื่อเตรียมความพร้อมในเชิงระบบทั้งการปรับปรุงกฎระเบียบและเตรียมความพร้อมอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่จะนำไปใช้ปฏิบัติหรือบังคับใช้ได้ทันในช่วงเผชิญเหตุสถานการณ์ฝุ่นละอองปี ๒๕๖๙ และประเมินผลสัมฤทธิ์เมื่อสิ้นสุดสถานการณ์ โดยการบริหารไฟในพื้นที่เกษตรเท่าที่จำเป็นและมีการควบคุมภายใต้ระบบการลงทะเบียนบริหารการเผา ทุ่งใจเกษตรกรและภาคเอกชนสนับสนุนการทำเกษตรปลอดเผาโดยใช้วัสดุทางการเกษตรไปเป็นเชื้อเพลิงแบบครบวงจร บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และควบคุมการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ปลอดการเผา รวมถึงการบริหารจัดการภาพรวม

๕. สถานการณ์การเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๗ และ ๒๕๖๘ จังหวัดมุกดาหาร ระบบ (VIIRS)

๕.๑ สถานการณ์จุดความร้อน (hotspot)

จากข้อมูลสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) หรือ GISTDA ที่ได้มีการติดตามตรวจสอบสถานการณ์การเผาในที่โล่งของประเทศไทยจากดาวเทียม Suomi National Polar-orbiting Partnership (Suomi-NPP) ระบบ Visible Infrared Imaging Radiometer Suite (VIIRS) ระหว่าง ๑ มกราคม – ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๘ พบว่า จังหวัดมุกดาหารมีจุดความร้อนทั้งหมด ๘๘๑ จุด แบ่งเป็น พื้นที่เกษตร ๗๖ จุด และในเขต ส.ป.ก. ๑๓๐ จุด พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๓๒๙ จุด พื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๓๐๔ จุด พื้นที่ริมทางหลวง ๑ จุด พื้นที่ชุมชนและอื่น ๆ ๔๑ จุด มีรายละเอียดจุดความร้อน Hotspot ตามตารางที่ ๑ - ๒ และภาคผนวก ๑

ตารางที่ ๑ จุดความร้อนสะสมในจังหวัดมุกดาหาร ปี ๒๕๖๘ จำแนกรายอำเภอ (๑ ม.ค.- ๓๑ พ.ค. ๖๘)

อำเภอ	พื้นที่ เกษตร	ใน เขต สปก.	พื้นที่ ป่า อนุรักษ์	พื้นที่ป่า สงวน แห่งชาติ	พื้นที่ริม ทาง หลวง	ชุมชน และอื่นๆ	รวม
เมืองมุกดาหาร	๓๕	๕๗	๕	๑๖๕	๑	๗	๒๗๐
คำชะอี	๓	๑๐	๗๘	๘๖	๐	๐	๑๗๗
หนองสูง	๒	๗	๑๙	๗	๐	๑	๓๖
ดงหลวง	๖	๑๗	๑๙๕	๕๘	๐	๑๙	๒๙๕
หว้านใหญ่	๕	๐	๐	๐	๐	๑	๖
นิคมคำสร้อย	๓	๓๐	๔	๔	๐	๘	๔๙
ดอนตาล	๒๒	๙	๓	๙	๐	๕	๔๘
รวม	๗๖	๑๓๐	๓๐๔	๓๒๙	๑	๔๑	๘๘๑

ตารางที่ ๒ จุดความร้อนสะสมในจังหวัดมุกดาหาร ปี ๒๕๖๘ จำแนกรายเดือน (๑ ม.ค.- ๓๑ พ.ค. ๖๘)

อำเภอ	พื้นที่ เกษตร	ใน เขต สปก.	พื้นที่ ป่า อนุรักษ์	พื้นที่ป่า สงวน แห่งชาติ	พื้นที่ริม ทาง หลวง	พื้นที่ ชุมชน และอื่นๆ	รวม
มกราคม ๒๕๖๘	๓๓	๒๙	๑๖	๖๒	๐	๔	๑๔๔
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘	๒๘	๖๗	๑๗๙	๑๖๗	๑	๑๘	๔๖๐
มีนาคม ๒๕๖๘	๑๐	๒๔	๗๙	๗๐	๐	๑๒	๑๙๕
เมษายน ๒๕๖๘	๒	๘	๓๐	๒๙	๐	๗	๗๖
พฤษภาคม ๒๕๖๘	๓	๒	๐	๑	๐	๐	๖
รวม	๗๖	๑๓๐	๓๐๔	๓๒๙	๑	๔๑	๘๘๑

เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ พบจำนวนจุดความร้อนมากที่สุด โดยตรวจพบจำนวน ๔๖๐ จุด แบ่งเป็น พื้นที่เกษตร ๒๘ จุด เขต สป.ก. ๖๗ จุด ป่าอนุรักษ์ ๑๗๙ จุด ป่าสงวนแห่งชาติ ๑๖๗ จุด พื้นที่ริมทางหลวง ๑ จุด พื้นที่ชุมชนและอื่น ๆ ๑๘ จุด รองลงมาคือเดือนมีนาคม ๒๕๖๘ จำนวน ๑๙๕ จุด ตามตารางที่ ๒

๕.๒ สถานการณ์จุดความร้อน (hotspot) ในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๗ และ ๒๕๖๘

๑) สถิติข้อมูลจุดความร้อนในพื้นที่เกษตรกรรม รายอำเภอ รายเดือนจังหวัดมุกดาหาร และแยกรายอำเภอตามชนิดพืช ปี ๒๕๖๗ และ ๒๕๖๘ ตามตารางที่ ๓ - ๖ และภาคผนวก ๑ ดังนี้
ตารางที่ ๓ สถิติข้อมูลจุดความร้อนในพื้นที่เกษตรกรรม รายอำเภอจังหวัดมุกดาหาร ปี ๒๕๖๗ และปี ๒๕๖๘

อำเภอ	ปี ๒๕๖๗ (๑.ม.ค.- ๓๑ พ.ค.)		รวม (จุด)	ปี ๒๕๖๘ (๑.ม.ค.-๓๑.ม.ค.)		รวม (จุด)
	พื้นที่เกษตร (จุด)	พื้นที่ ส.ป.ก. (จุด)		พื้นที่เกษตร (จุด)	พื้นที่ ส.ป.ก. (จุด)	
เมืองมุกดาหาร	๒๘	๒๙	๕๗	๓๕	๕๗	๙๒
นิคมคำสร้อย	๓	๑๒	๑๕	๓	๓๐	๓๓
คำชะอี	๖	๔	๑๐	๓	๑๐	๑๓
ดงหลวง	๓	๑๑	๑๔	๖	๑๗	๒๓
ดอนตาล	๒๓	๒	๒๕	๒๒	๙	๓๑
หนองสูง	๔	๙	๑๓	๒	๗	๙
ห้วยใหญ่	๓	๑	๔	๕	๐	๕
รวม	๗๐	๖๘	๑๓๘	๗๖	๑๓๐	๒๐๖

ตารางที่ ๔ สถิติข้อมูลจุดความร้อนในพื้นที่เกษตรกรรม รายเดือนจังหวัดมุกดาหาร ปี ๒๕๖๗ และปี ๒๕๖๘

เดือน	ปี ๒๕๖๗ (๑.ม.ค.-๓๑ พ.ค.)		รวม (จุด)	ปี ๒๕๖๘ (๑ ม.ค.-๓๑ พ.ค.)		รวม
	พื้นที่เกษตร (จุด)	พื้นที่ส.ป.ก. (จุด)		พื้นที่เกษตร (จุด)	พื้นที่ส.ป.ก. (จุด)	
มกราคม	๓๐	๑๐	๔๐	๓๓	๒๙	๖๒
กุมภาพันธ์	๑๕	๓๓	๔๘	๒๘	๖๗	๙๕
มีนาคม	๙	๑๒	๒๑	๑๐	๒๔	๓๔
เมษายน	๗	๑๐	๑๗	๒	๘	๑๐
พฤษภาคม	๙	๓	๑๒	๓	๒	๕
รวม	๗๐	๖๘	๑๓๘	๗๖	๑๓๐	๒๐๖

ตารางที่ ๕ สถิติข้อมูลจุดความร้อนในพื้นที่เกษตรกรรม รายอำเภอแยกตามชนิดพืช ปี ๒๕๖๘ (๑ ม.ค. - ๓๑ พ.ค. ๖๘)

อำเภอ	พื้นที่การเกษตร				พื้นที่เขต ส.ป.ก.						รวมพื้นที่ทั้งหมด
	อ้อย	นาข้าว	เกษตรอื่นๆ	รวม	เกษตรอื่นๆ	นาข้าว	พื้นที่ป่า	อ้อย	อื่นๆ	รวม	
เมืองมุกดาหาร	๑๑	๑๖	๘	๓๕	๑๑	๒๐	๑๒	๑๑	๓	๕๗	๙๒
คำชะอี		๓		๓	๒	๒	๔	๑	๑	๑๐	๑๓
หนองสูง		๑	๑	๒	๒	๑	๔			๗	๙
ดงหลวง	๑	๓	๒	๖	๘	๔	๓	๐	๒	๑๗	๒๓
ห้วยใหญ่	๑	๓	๑	๕						๐	๕
นิคมคำสร้อย		๒	๑	๓	๓	๑๘	๑	๖	๒	๓๐	๓๓
ดอนตาล	๑๓	๓	๖	๒๒	๒	๓	๑	๓		๙	๓๑
รวม	๒๖	๓๑	๑๙	๗๖	๒๘	๔๘	๒๕	๒๑	๘	๑๓๐	๒๐๖

ตารางที่ ๖ สถิติข้อมูลจุดความร้อนในพื้นที่เกษตรกรรม รายอำเภอแยกตามชนิดพืช ปี ๒๕๖๗ (๑ ม.ค. - ๓๑ พ.ค. ๖๗)

อำเภอ	พื้นที่การเกษตร				พื้นที่เขต ส.ป.ก.						รวมพื้นที่ทั้งหมด
	อ้อย	นาข้าว	เกษตรอื่นๆ	รวม	เกษตรอื่นๆ	นาข้าว	พื้นที่ป่า	อ้อย	อื่นๆ	รวม	
เมืองมุกดาหาร	๑๐	๑๕	๓	๒๘	๖	๙	๘	๖	๐	๒๙	๕๗
คำชะอี	๐	๖	๐	๖	๒	๐	๒	๐	๐	๔	๑๐
หนองสูง	๐	๓	๑	๔	๓		๖	๐	๐	๙	๑๓
ดงหลวง	๐	๒	๑	๓	๓	๑	๗	๐	๐	๑๑	๑๔
ห้วยใหญ่	๐	๒	๑	๓	๑	๐	๐	๐	๐	๑	๔
นิคมคำสร้อย	๑	๒	๐	๓	๒	๖	๑	๓	๐	๑๒	๑๕
ดอนตาล	๑๑	๖	๖	๒๓	๐	๒	๐	๐	๐	๒	๒๕
รวม	๒๒	๓๖	๑๒	๗๐	๑๗	๑๘	๒๔	๙	๐	๖๘	๑๓๘

ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) หรือ GISTDA ที่ได้มีการติดตามตรวจสอบสถานการณ์การเผาในที่โล่งของประเทศไทยจากดาวเทียม TERRA และ AQUA ระบบ VIIRS โดยการนำข้อมูลจากเว็บไซต์ของ GISTDA

๕.๓ สถานการณ์พื้นที่เผาไหม้ (Burn Scar) ในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๘

ข้อมูล กิจกรรมการเกษตรในพื้นที่ Burn Scar จังหวัดมุกดาหาร										
ตั้งแต่ วันที่ 17 มกราคม - 26 พฤษภาคม 2568										
ที่	อำเภอ	จำนวน เกษตรกร (ราย)	รวมทั้งหมด		ข้าว		พืชไร่		ไม้ยืนต้น	
			แปลง	ไร่	แปลง	ไร่	แปลง	ไร่	แปลง	ไร่
1	เมืองมุกดาหาร	141	159	754.25	158	751.00	1	3.25	0	-
2	นิคมคำสร้อย	36	40	280.25	40	280.25	0	-	0	-
3	ดอนตาล	4	5	26.75	3	15.75	2	11.00	0	-
4	ดงหลวง	62	71	427.50	26	101.00	36	284.00	9	42.50
5	คำชะอี	72	82	433.14	35	179.50	42	203.25	5	50.39
6	หนองสูง	5	5	32.00	5	32.00	0	-	0	-
7	ห้วยน้ำใหญ่	0	0	-	0	-	0	-	0	-
รวม		320	362	1,953.89	267	1,359.50	81	501.50	14	92.89

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร

๖. มาตรการดำเนินงาน

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๘/๖๙ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ที่เป็นสาเหตุหลักของปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) ดังนี้

๖.๑ การเฝ้าระวัง สร้างการรับรู้ และป้องปรามการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

(๑) การติดตามสถานการณ์และตรวจสอบจุด Hot Spot ในปี ๒๕๖๙

(๑.๑) ใช้ข้อมูลจากระบบ VIIRS ในการติดตามสถานการณ์การเผาในพื้นที่เกษตร

(๑.๒) นำข้อมูลจุดความร้อน (Hot Spot) และพื้นที่เผาไหม้ (Burn Scar) มาใช้เป็นฐานในการจัดการพื้นที่เสี่ยง โดยดำเนินการประชุมในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้าใจกับเกษตรกร ชี้แจงได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ ตลอดจนเสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับผลกระทบและแนวทางการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

(๒) การตัดสิทธิการได้รับความช่วยเหลือขดเขตต่าง ๆ จากภาครัฐ หากตรวจพบว่าการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมของตนเอง

(๒.๑) เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) กำหนดหน้าที่ให้เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดิน ห้ามกำจัดวัสดุทางการเกษตร ฟางข้าว ตอซังข้าว ซังข้าวโพด หญ้าหรือขยะมูลฝอย หรือสิ่งอื่นไม่พึงประสงค์ใด ๆ โดยการเผาอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพดิน หรือก่อให้เกิด ความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างในโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือการทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่น หรือสภาพแวดล้อม ถ้าเกษตรกรไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนให้ปฏิบัติ

ให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด ถ้าเกษตรกรยังคงฝ่าฝืนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เลขาธิการ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือผู้ซึ่งเลขาธิการฯ มอบหมายจะมีคำสั่งให้สันติวิธีและต้องออกจากที่ดิน

(๒.๒) เกษตรกรในพื้นที่นิคมสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ จะชะลอการได้รับหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (กสน. ๕) ซึ่งเอกสารดังกล่าวสามารถนำไปขออนุญาตที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากสหกรณ์ที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ตาม มาตรา ๔๐ ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) ภาคการเกษตร ในพื้นที่นิคมสหกรณ์ จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพื่อให้ นิคมสหกรณ์ดำเนินการประชาสัมพันธ์ แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน โดยมีให้มีการเผาในพื้นที่นิคมสหกรณ์

(๒.๓) เกษตรกรในพื้นที่เกษตรทั่วไป ให้หน่วยงานกำหนดคุณสมบัติหรือเงื่อนไขการเข้าร่วม โครงการต่าง ๆ ของรัฐ ต้องเป็นเกษตรกรที่พื้นที่/แปลงเกษตร ไม่มีการเผาในฤดูกาลการผลิต ๒๕๖๘ - ๒๕๖๙ และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้ โดยเริ่มดำเนินการเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม ๒๕๖๙ ในมาตรการ โครงการ กิจกรรม หรือการดำเนินงานอื่นใดที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานในสังกัดจัดทำขึ้นโดย มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนหรือส่งเสริมการพัฒนาด้านการเกษตร และช่วยเหลือเกษตรกรทุกโครงการยกเว้น การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร

๖.๒ การบริหารจัดการการเผาและการใช้ประโยชน์เศษวัสดุการเกษตร

(๑) การบริหารการเผาในพื้นที่เกษตร

(๑.๑) ขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่มีความจำเป็นต้องใช้ไฟ ได้แก่ พื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่ในพื้นที่สูง ในช่วงปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิต พื้นที่ไร่นาหมุนเวียน พื้นที่ที่จำเป็นต้องกำจัดวัชพืช การจัดการวัสดุทางการเกษตรก่อนการเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว มุ่งเป้าพื้นที่นาข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อยโรงงาน เพื่อให้ทราบจำนวนเกษตรกร และบริเวณพื้นที่เสี่ยง เพื่อใช้ในการวางแผนบริหารจัดการการเผา การสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องจักรกลการเกษตรตามรายชื่อและจำนวนพื้นที่ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้

(๑.๒) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การบริหารการเผาในพื้นที่เกษตร โดยครอบคลุม ช่วงเวลา จำนวนพื้นที่ เงื่อนไขการเผา การควบคุมดูแล รวมทั้งจัดเตรียมระบบ ขั้นตอน และผู้รับผิดชอบและ ประกาศให้เกษตรกรรับทราบโดยทั่วกัน เพื่อเตรียมลงทะเบียนและเตรียมความพร้อม

(๑.๓) ออกประกาศและแจ้งให้เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนตามข้อ ๑.๑ แจ้งความประสงค์ขอทำการ บริหารจัดการการเผาในพื้นที่ของตน ผ่านระบบสนับสนุนการตัดสินใจการจัดการเชื้อเพลิง (Bum Check) โดยลงทะเบียนแจ้งความประสงค์ ได้ ๒ ช่องทาง คือ ๑. ลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์ <http://burncheck.com> ๒. ลงทะเบียนผ่านแอปพลิเคชัน "Bumcheck" ทั้งนี้ หากเกษตรกรที่ไม่สามารถลงทะเบียนผ่านสมาร์ทโฟนได้ ให้สามารถแจ้งผ่านเจ้าหน้าที่ในพื้นที่แทนได้ โดยเมื่อได้รับอนุญาต เกษตรกรจะต้องดำเนินการเผาตามจำนวน พื้นที่ที่ได้ลงทะเบียนและแจ้งความประสงค์ไว้ โดยต้องบันทึกเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดการเผาทุกครั้ง และรายงานผล การเผาให้ทราบทันทีเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จผ่านช่องทางที่ผู้ให้ความเห็นชอบทำการบริหารจัดการการเผาใน พื้นที่เกษตรกำหนด

(๒) การจัดการและใช้ประโยชน์เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นเชื้อเพลิงในโรงไฟฟ้าชีวมวล และโรงงานอุตสาหกรรมอื่น

(๒.๑) วิเคราะห์และประเมินปริมาณเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในแต่ละพื้นที่ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลรองรับการประสานกับความต้องการใช้วัตถุดิบชีวมวลของโรงไฟฟ้าชีวมวล และโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โรงงานน้ำตาลทราย โรงสีข้าว โรงปูนซีเมนต์ เป็นต้น โดยใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนรวบรวม ขนส่ง และกระจายการใช้ประโยชน์วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในระดับพื้นที่

(๒.๒) ดำเนินการประชาสัมพันธ์และสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรที่อยู่ในรัศมีรอบโรงไฟฟ้าชีวมวลและโรงงานอุตสาหกรรมอื่น นำเศษวัสดุทางการเกษตรที่เหลือจากการเก็บเกี่ยว เช่น ใบอ้อย ฟางข้าว และตอซัง ข้าวโพดเข้าสู่กระบวนการรวบรวมและส่งต่อเป็นเชื้อเพลิงชีวมวล แทนการเผาทำลายในพื้นที่การเกษตร

(๒.๓) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้านระบบโลจิสติกส์ให้เกษตรกรนำเศษวัสดุทางการเกษตรส่งโรงไฟฟ้าชีวมวล และโรงงานอุตสาหกรรมอื่น ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เศษวัสดุการเกษตรเป็นเชื้อเพลิง

๖.๓ การกำหนดมาตรการมิให้นำเข้าสินค้าเกษตรที่มีการเผาจากประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อลดปัญหาฝุ่นละออง PM_{2.5}

(๑) แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาตรวจสอบย้อนกลับการนำเข้าสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เข้ามาในราชอาณาจักรว่าปลอดการเผาภายหลังการตรวจปล่อยสินค้า (Post-Audit) และหน่วยงานที่ทำหน้าที่ Competent Authority (CA) ของไทย

(๒) จัดทำกรอบ/แนวทางในการตรวจรับรองการตรวจสอบสินค้าที่นำเข้าว่าปลอดการเผาในภายหลังการตรวจปล่อย (Post-Audit) เพื่อพิจารณาตรวจสอบย้อนกลับการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อให้มีกระบวนการผลิตปลอดการเผาตามเงื่อนไขที่กำหนด

(๓) ควบคุมการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ให้เป็นไปตามประกาศกำหนดมาตรการควบคุมการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ปลอดการเผา

๖.๔ การส่งเสริมการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

(๑) ดำเนินการภายใต้หลัก ๓R

- Re-Habit การปรับเปลี่ยนนิสัยหรือพฤติกรรมปลูกพืชแบบไม่เผา เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย (รวมถึงนาข้าว) ในพื้นที่เดิม โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการปลูกที่ไม่เผา ได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนนิสัยหรือพฤติกรรมของเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยพัฒนามาตรฐานเพิ่มเติม เป็น GAP PMLa Free Plus ควบคู่กับ GAP

- Replace with High value crops การปลูกทดแทนจากพืชล้มลุก เป็นพืชที่มีมูลค่าสูง เช่น ไม้ผล (กาแฟ มะคาเดเมีย อะโวคาโด มะม่วง) หรือ ไม้ยืนต้น (ปาล์ม และไม้โตเร็วที่มีศักยภาพในการกักเก็บคาร์บอน)

- Replace with Alternate crops การปลูกทดแทนในพื้นที่นาปรัง ซึ่งหากมีการปรับเปลี่ยนจากการปลูกข้าวนาปรังเป็นพืชหลังนาที่มีศักยภาพและใช้น้ำน้อย เช่น พืชตระกูลถั่ว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์นอกจากจะเป็นการลดการเผาซึ่งเป็นสาเหตุหลักของ PM_{2.5} แล้ว ในกรณีปลูกพืชตระกูลถั่วจะเป็นการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ในกรณีปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จะเป็นการชดเชยปริมาณที่มีการปรับลดพื้นที่ในเขตภาคเหนือ รวมถึงลดความเสี่ยงจากราคาข้าวตกต่ำเนื่องจากมีผลผลิตออกมา ลดปัญหาการขาดแคลนน้ำจากการทำนา ยังเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรชาวนาจากการขายผลผลิตพืชหลังนา รวมถึงอาจมีรายได้จากคาร์บอนเครดิตจากการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก (ก๊าซมีเทน) จากการทำนาข้าวได้อีกด้วย

(๒) การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ปลอดการเผา

(๒.๑) งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙ จำนวน ๑๒ หน่วยงาน ได้แก่ กรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมฝนหลวง และการบินเกษตร สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวม ๒๑ โครงการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๒๕๐.๕๗๔ ล้านบาท

ตารางที่ ๕ งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙ ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ปลอดการเผา

แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ ล้านบาท	หน่วยงาน
๑. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ๑) ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตข้าว ไม่น้อยกว่า ๔ ผลิตภัณฑ์ ๒) อบรมความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตข้าว ให้กับกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน กลุ่มนาแปลงใหญ่ ศูนย์ข้าวชุมชน และผู้ประกอบการด้านการเกษตร จำนวน ๑ ครั้ง ครั้งละไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน ๓) ต้นแบบกระบวนการแปรรูปวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตข้าวตามระบบ BCG ต้นแบบ ๑ รูปแบบ ๔) แปรต้นแบบการจัดการฟางอย่างมีประสิทธิภาพในเขตนาชลประทาน จำนวน ๔๕ แปลง ในพื้นที่ ๑๓ จังหวัด	๑๖.๓๘๐๐	กช.
๒. โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๑) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเกษตรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาและส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย ๒) เกษตรกรเป้าหมาย ๑๖,๕๐๐ ราย และลดการเผาในพื้นที่เกษตร ๖๖,๐๐๐ ไร่	๓๑.๗๓๕๖	กสก.
๓. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ๑) สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร/การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหรือผลพลอยได้ จำนวน ๗๐ แห่ง ๒) สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร มีผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหรือผลพลอยได้ จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ ผลิตภัณฑ์	๘.๘๘๖๔	กสส.
๔. โครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการเผาไหม้ที่ก่อให้เกิดฝุ่นควัน PM_{2.5} ในภาคเกษตร ๑) ลดการเผาในพื้นที่ภาคเหนือ - อบรมส่งเสริมความเข้าใจการผลิตเพื่อลดการเผาในกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพด (๒๐๐ ราย) ให้การรับรอง GAP แบบปลอดการเผา (๒๐๐ ราย) และ สนับสนุนต้นกล้าพืชยืนต้นเพื่อปลูกทดแทนข้าวโพด (๒๕๐ ไร่) ๒) ลดการเผาในพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง - อบรมส่งเสริมความเข้าใจการผลิตเพื่อลดการเผาในนาข้าว (๒๐๐ คน) และสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และเมล็ดพันธุ์ถั่วเพื่อปลูกทดแทนนาปรัง (๒๕๐ ไร่)	๒.๓๘๐๐	กวก.

แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ ล้านบาท	หน่วยงาน
๕. กิจกรรมหลัก สร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร กิจกรรมย่อยการพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรมบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ (Motor Pool) ๑) จัดตั้งศูนย์เครื่องจักรกลการเกษตรด้านปศุสัตว์ สำหรับให้บริการกลุ่มเกษตรกรในการบริหารจัดการและสร้างมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ ๒) เพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และเพิ่มปริมาณการผลิตพืชอาหารสัตว์ โดยการสนับสนุนยืมเครื่องจักรกลการเกษตรและอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมหรือในกระบวนการผลิตมาใช้เป็นอาหารสัตว์แก่กลุ่ม ๓) พื้นที่ดำเนินการ ๗๗ จังหวัด ให้แก่กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มพัฒนาอาชีพ ผลิตเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่าย เกษตรกรในระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ๖. กิจกรรมหลัก พัฒนาอาหารสัตว์ กิจกรรมย่อย ผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ๑) ผลิตเมล็ดพันธุ์ ท่อนพันธุ์ และกล้าพันธุ์พืชอาหารสัตว์ดีไว้ให้บริการและสนับสนุนเกษตรกร และใช้ในหน่วยงานราชการตามโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ๒) ขยายและกระจายพืชอาหารสัตว์พันธุ์ดีไปสู่เกษตรกรอย่างทั่วถึง ๓) ช่วยลดต้นทุนค่าอาหารด้วยการใช้พืชอาหารสัตว์คุณภาพดีเป็นอาหารหลักในการเลี้ยงปศุสัตว์ที่ใช้อาหารหยาบเป็นแหล่งอาหารหลัก ในรูปของหญ้าสด พืชอาหารสัตว์หมัก ทำให้ไม่มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้เกิดการเผา ๗. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมการทำปศุสัตว์อินทรีย์ ๑) ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ ๗๐๐ ราย/ปี ๒) เตรียมความพร้อมเกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ ๔๐ ราย/ปี ๓) เตรียมความพร้อมเกษตรกรเข้าสู่ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์ ๑๐๐ ราย/ปี ๔) ตรวจรับรอง ตรวจสอบ และตรวจต่ออายุฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ ๒๗๐ ฟาร์ม/ปี	๘.๑๑๕๐ ๒๒.๗๕๒๕ ๗.๗๖๒๔	ปศ.
๘. การจัดการวัสดุทางการเกษตรเพื่อลดหมอกควัน (ฟางมา ปลาโต) ๑) เพื่อลดการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โดยนำวัสดุ เช่น ตอซัง ฟางข้าวและเศษพืชอื่นๆ มาสร้างอาหารธรรมชาติเพื่อใช้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ ๒) เพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำสำหรับบริโภคในครัวเรือน สร้างรายได้จากการเลี้ยง สัตว์น้ำ และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากโครงการฯ ไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ ๓) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๕๐ ราย ในพื้นที่ ๑๐ จังหวัด ได้แก่ จังหวัด เชียงราย ทะเยา เชียงใหม่ แพร่ สุโขทัย ภาพสินธุ์ นครพนม ยโสธร ศรีสะเกษและร้อยเอ็ด	๔.๒๔๖๐	ปม.
๙. การส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร กิจกรรมย่อย โกลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน ๑) สร้างความตระหนักให้เกษตรกรทำเกษตรกรรมที่ไม่เผาฟางและตอซังพืช เป้าหมาย ๑๐,๐๐๐ ไร่ ๑๐. การส่งเสริมการโกลบผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก กิจกรรมย่อย ๑) โกลบตอซัง ๒) ผลิตปุ๋ยหมักสูตร พด. ๑) ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกษตรกร ลด ละเลิก การเผา และดำเนินการโกลบเศษวัสดุ ทางการเกษตร ในพื้นที่ ๔ จังหวัดภาคเหนือ ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน คือ ข้าว ข้าวโพด	๕.๒๐๐๐ ๑๐.๙๒๐๐	พด.

แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ ล้านบาท	หน่วยงาน
๒๐. การจัดทำประกาศกำหนดแบบของสัญญาณมาตรฐานในระบบเกษตรพันธสัญญา ที่อาจมีผลกระทบต่ออย่างสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ๑) เพื่อบริหารจัดการปัญหาการเผาและแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศสำหรับพื้นที่ เกษตรกรรมทั้งในที่เอกสารสิทธิ์และในที่ดินของรัฐด้วยวิธีกำหนดเงื่อนไขห้ามเผาในการผลิต จำหน่าย หรือจ้างผลิต ผลผลิตหรือบริการทางการเกษตรในระบบเกษตรพันธสัญญา ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐	-	สป.กษ.
๒๑. โครงการบรรเทาปัญหาหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{๒.๕}) ปฏิบัติการตัดแปรสภาพอากาศบรรเทาปัญหาหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM _{๒.๕}) โดยจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการ ๖ หน่วย ได้แก่ หน่วยฯ จ.เชียงใหม่ หน่วยฯ จ.ตาก หน่วยฯ จ.แพร่ หน่วยฯ จ.นครสวรรค์ หน่วยฯ จ.ระยอง และหน่วยฯ จ.ประจวบคีรีขันธ์ เพื่อแก้ไขปัญหา หมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM _{๒.๕}) ในพื้นที่ภาคเหนือครอบคลุม ๑๕ จังหวัด รวมถึง พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	๕๑.๘๐๖๖	פל.

หมายเหตุ อักษรย่อของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กวก.	กรมวิชาการเกษตร	ปศ. กรมปศุสัตว์
ปม.	กรมประมง	พด. กรมพัฒนาที่ดิน
กสก.	กรมส่งเสริมการเกษตร	กสส. กรมส่งเสริมสหกรณ์
ส.ป.ก.	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	פל. กรมฝนหลวงและการบินเกษตร
กข.	กรมการข้าว	มกอช. สنج. มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
สวพส.	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	สป.กษ. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๒.๒) การขอรับการจัดสรรงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น โครงการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๙ จำนวน ๘ โครงการ วงเงินงบประมาณ ๑,๘๖๙:๖๔๙๐ ล้านบาท

(๒.๒.๑) โครงการส่งเสริมสถาบันเกษตรกรลดการเผาและสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทาง
การเกษตรในพื้นที่เกษตรกรรม (กสส.) โดย กรมส่งเสริมสหกรณ์ งบประมาณ ๖๓.๐๘๐๐ ล้านบาท

(๒.๒.๒) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการฝุ่นละอองทางการเกษตรในพื้นที่นิคมสหกรณ์
โดย กรมส่งเสริมสหกรณ์ งบประมาณ ๑.๔๘๖๐ ล้านบาท

(๒.๒.๓) จัดการวัสดุทางการเกษตรเพื่อลดปัญหาหมอกควัน PM_{2.5} โดย กรมประมง
งบประมาณ ๖๑.๐๐๐๐ ล้านบาท

(๒.๒.๔) โครงการรณรงค์ไถกลบ - ลดเผาต่อซังสร้างดินยั่งยืน พื้นที่สิ่งแวดล้อม โดย กรมพัฒนาที่ดิน
งบประมาณ ๖๐๘.๐๐๐ ล้านบาท

(๒.๒.๕) โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ภายใต้โครงการลดการเผาวัสดุ
เหลือใช้ทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ โดย สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
งบประมาณ ๑๓.๗๘๓๐ ล้านบาท

(๒.๒.๖) โครงการหมู่บ้านต้นแบบหยุดเผา เพื่อเกษตรปลอดการเผาและสิ่งแวดล้อมยั่งยืน
โดย กรมส่งเสริมการเกษตร งบประมาณ ๒๐.๐๐๐๐ ล้านบาท

(๒.๒.๗) โครงการปรับเปลี่ยนพืชที่มีมูลค่าสูง และส่งเสริมการใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายต่อซึ่งเพื่อลดการเผาในพื้นที่เกษตร โดย กรมวิชาการเกษตร งบประมาณ ๓๐๑.๒๐๐๐ ล้านบาท

(๒.๒.๘) โครงการรณรงค์ปลอดการเผาโดยใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายต่อซึ่งและฟางข้าวเพื่อลดก๊าซเรือนกระจกและฝุ่นละออง (PM_{2.5}) โดย กรมการข้าว งบประมาณ ๘๐๐.๖๐๐ ล้านบาท

๗. แผนงาน/โครงการ กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๘/๖๙ จังหวัดมุกดาหาร

- ๑) การเฝ้าระวัง สร้างการรับรู้ และป้องปรามการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม
- ๒) การบริหารจัดการการเผาและการใช้ประโยชน์เศษวัสดุการเกษตร
- ๓) การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

ตารางที่ ๖ แผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๘/๖๙ จังหวัดมุกดาหาร (หน้า ๑๔)

๘. กลไกการดำเนินการ

๑) ระดับกระทรวง

๑.๑) คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) ภาคการเกษตร : รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน

๑.๒) ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ : รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเกษ อดตมะเวทิน) เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ

๒) ระดับจังหวัด

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัด : ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ

๙. แหล่งงบประมาณ

๑) งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ของหน่วยงาน

๒) งบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๑๐. ระยะเวลาดำเนินงาน ตั้งแต่ ๑ มกราคม – ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๙

๑๑. การรายงานสถานการณ์และผลการดำเนินงาน

หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดมุกดาหาร จัดส่งข้อมูลผลการดำเนินงานให้หน่วยงานส่วนกลางตามรูปแบบที่หน่วยงานส่วนกลางกำหนด พร้อมจัดส่งข้อมูลให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการติดตามสถานการณ์ในระดับจังหวัด และรายงานต่อให้ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัด เป็นรายงานทุก ๗ วัน โดยให้เริ่มรายงานตั้งแต่วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๘ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๙

ตารางที่ ๖ แผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๘/๖๙ จังหวัดมุกดาหาร

แผนมาตรการ/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ	หน่วยงาน
๑. การเฝ้าระวัง สร้างการรับรู้ และป้องปรามการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม				
๑.๑ การติดตามสถานการณ์และตรวจสอบจุด Hotspot ในปี ๒๕๖๙				
๑) พื้นที่เกษตรทั่วไป	-	๗ อำเภอ	๑ ม.ค.- ๓๑ พ.ค.๖๙	สนง.เกษตรจังหวัด
๒) พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน	-	๖ อำเภอ	๑ ม.ค.- ๓๑ พ.ค.๖๙	สนง.การปฏิรูปที่ดิน จังหวัด
๓) พื้นที่นิคมสหกรณ์	-	๒ อำเภอ	๑ ม.ค.- ๓๑ พ.ค.๖๙	สนง.สหกรณ์จังหวัด
๑.๒ การตัดสิทธิการได้รับความช่วยเหลือชดเชยต่าง ๆ จากภาครัฐ				
๑) เกษตรกรในพื้นที่เกษตรทั่วไป	-	๗ อำเภอ	๑ ก.พ.- ๓๑ พ.ค.๖๙	สนง.เกษตรจังหวัด
๒) เกษตรกรในพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน	-	๖ อำเภอ	๑ พ.ย.๖๘ - ๓๑ พ.ค.๖๙	สนง.การปฏิรูปที่ดิน จังหวัด
๓) เกษตรกรในพื้นที่นิคมสหกรณ์	-	๒ อำเภอ	๑ พ.ย.๖๘ - ๓๑ พ.ค.๖๙	สนง.สหกรณ์จังหวัด
๒. การบริหารจัดการเผาและการใช้ประโยชน์เศษวัสดุการเกษตร				
๒.๑ การจัดการและใช้ประโยชน์เศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร				
๑) จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกยางชนิดของพืช ที่เสี่ยงต่อการเผา และ จัดทำฐานข้อมูลการประเมินวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ปีเพาะปลูก ๒๕๖๘/๖๙				สนง.เกษตรจังหวัด สถานีพัฒนาที่ดิน มุกดาหาร
- สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร	-	๗ อำเภอ	๑ ม.ค.- ๓๑ พ.ค.๖๙	
- สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร	๒๗,๕๐๐	๒ อำเภอ	๑ พ.ย.๖๘-๓๑ ส.ค.๖๙	

แผนมาตรการ/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ	หน่วยงาน
๒) ประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกร ให้เกษตรกรตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และนำเสนอทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรทดแทนการเผาสร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผา รวมทั้งสร้างต้นแบบในการทำการเกษตรปลอดการเผาเพื่อสนับสนุนการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร - สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร - สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร (อ.เมืองและดงหลวง)	- ๒๔,๐๐๐	๗ อำเภอ ๒ อำเภอ	๑ ม.ค.-๓๑ พ.ค.๖๙ ๑ พ.ย.๖๘-๓๑ ส.ค.๖๙	
๓. การส่งเสริมการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม				
๑) ดำเนินการภายใต้หลัก ๓R				สนง.เกษตรจังหวัด สนง.การปฏิรูปที่ดิน จังหวัด และสนง.สหกรณ์ จังหวัด
- Re Habit การปรับเปลี่ยนนิสัยหรือพฤติกรรมการปลูกพืชแบบไม่เผา	-		๑ ม.ค.- ๓๑ พ.ค.๖๙	
- Replace with High value crops การปลูกทดแทนจากพืชล้มลุกเป็นพืชที่มีมูลค่าสูง เช่น ผลไม้หรือไม้ยืนต้น	-		๑ ม.ค.- ๓๑ พ.ค.๖๙	
- Replace with Alternate crops การปลูกทดแทนในพื้นที่นาปรัง ซึ่งหากมีการปรับเปลี่ยนจากการปลูกข้าวนาปรังเป็นพืชหลังนาที่มีศักยภาพและใช้น้ำน้อย เช่น พืชตระกูลถั่ว เป็นการลดการเผาและพืชตระกูลถั่วเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน	-		๑ ม.ค.- ๓๑ พ.ค.๖๙	

แผนมาตรการ/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ	หน่วยงาน
๒) การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ปลอดการเผา				
๒.๑) โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๑) “Green Gain DAY” สร้างการเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจ “ไม่เผาแต่ได้รายได้” เกษตรกร ๑๕๐ ราย ๒) ส่งเสริมการจัดทำแปลงขยายผลการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม - การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปลุกพืชใช้น้ำน้อย เกษตรกร ๘๐ ราย	๑๖๐,๕๐๐	๒๓๐ ราย	๑ ม.ค.- ๓๑ พ.ค.๖๙	สนง.เกษตรจังหวัด
๒.๒) โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร - สมาชิกสหกรณ์ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการวัสดุเหลือใช้ทาง การเกษตร/การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อสร้างมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ทาง การเกษตรหรือผลพลอยได้	๕๑,๒๐๐	๔ นิคม สหกรณ์	๑ ม.ค.- ๓๑ พ.ค.๖๙	สนง.สหกรณ์จังหวัด
๒.๓) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมการทำ ปศุสัตว์อินทรีย์ - ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ - เตรียมความพร้อมเกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ - เตรียมความพร้อมเกษตรกรเข้าสู่ระบบการรับรองอินทรีย์	๓๗,๐๐๐	๒๐ ราย	ต.ค.๖๘ - ก.ย.๖๙	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด
๒.๔) การจัดการวัสดุทางการเกษตรเพื่อลดหมอกควัน (ฟางมา ปลาโต) ๑) เพื่อลดการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โดยนำวัสดุ เช่น ตอซัง ฟางข้าว และเศษวัชพืชอื่นๆ มาสร้างอาหารธรรมชาติเพื่อใช้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำการเตรียมอาหาร ธรรมชาติ เป็นการจัดการด้านอาหารในรูปแบบหนึ่ง ซึ่งการจัดการด้านอาหารเป็นปัจจัยที่ สำคัญที่ส่งผลต่อต้นทุน อัตรารอด และการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำ การทำฟางหมักเสริม เป็นการเพิ่มอาหารธรรมชาติในบ่อ ส่งเสริมให้ปลาหมออาหารกินได้ตลอดเวลา ช่วยเสริมสร้าง	๑๙๐,๐๐๐	๑๐ แหล่งน้ำ	ม.ค.๖๙-ก.ย.๖๙	สนง.ประมงจังหวัด

แผนมาตรการ/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)	เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ	หน่วยงาน
การเจริญเติบโตของสัตว์น้ำ โดยการสร้างอาหารธรรมชาติจากวัสดุเหลือใช้จากการทำ การเกษตรการทำฟางหมัก (แชนด์วิชปลา) ๒) ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำจืดเศรษฐกิจในแหล่งน้ำชุมชน เพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำจืด ในแหล่งน้ำชุมชน (แหล่งน้ำปิด) ขนาด ๑๐ - ๑๐๐ ไร่ โดยการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำจืด เศรษฐกิจ จำนวน ๑๒๓,๘๖๐ ตัว/แหล่ง ลงในแหล่งน้ำชุมชน จำนวน ๑๐ แห่ง ให้เป็น แหล่งอาหารและสร้างรายได้ของชุมชน				
๒.๕) การส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร กิจกรรมย่อย ไกล่กลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน สร้างความตระหนักให้เกษตรกรทำเกษตรกรรมที่ไม่เผาฟางและตอซังพืช	๗๘,๐๐๐	๑๕๐ ไร่	พ.ย. ๖๘ - ต.ค.๖๙	สถานีพัฒนาที่ดิน
๒.๖) โครงการลดการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ๒.๗) โครงการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม/กิจกรรมจัดที่ดิน ๒.๘) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน/กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนในเขต ปฏิรูปที่ดิน ๒.๙) โครงการพัฒนาผู้แทนเกษตรกร ๒.๑๐) โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร/กิจกรรมตรวจรับรอง สินค้าเกษตร ในเขตปฏิรูปที่ดินตามมาตรฐาน GAP	๗๘,๒๖๐ ๑,๒๓๙,๑๑๐ ๘๘๒,๓๐๐ ๒๗,๔๕๐ -	๒๐ ราย ๙๒๕ ราย ๑๒๒ ราย ๖๐๐ ไร่ ๑๔ ราย -	พ.ย. ๖๘ - ต.ค.๖๙ พ.ย. ๖๘ - ต.ค.๖๙ พ.ย. ๖๘ - ต.ค.๖๙ พ.ย. ๖๘ - ต.ค.๖๙ พ.ย. ๖๘ - ต.ค.๖๙ -	สนง.การปฏิรูปที่ดิน จังหวัด

ภาคผนวก

๑. CR Code สรุปสถิติการเกิดจุดความร้อน (Hot spot) ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร

ข้อมูลตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๘ และวันที่ ๑ มกราคม - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗

๒. มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๘/๖๙

๓. มาตรการแก้ไขปัญหการเผาอ้อยเพื่อลดปัญหาฝุ่นมลพิษ PM_{2.5} ฤดูกาลผลิตปี ๒๕๖๘/๖๙

๔. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรการบริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก ไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.๕}) ภาคการเกษตร (ฉบับที่ ๒)

หน้า ๑๗

เล่ม ๑๔๒ ตอนพิเศษ ๓๕๓ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง มาตรการบริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก

ไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) ภาคการเกษตร (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๖๘

โดยที่มาตรการบริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก ไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) ภาคการเกษตร ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้กำหนดช่วงเวลาการเผาในพื้นที่เกษตรแล้ว ซึ่งปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ยังคงเป็นปัญหาวิกฤติ อันจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างต่อเนื่อง สมควรมีการกำหนดมาตรการเพื่อบริหารจัดการและแก้ไขปัญหการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมอย่างต่อเนื่องและให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรการบริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก ไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) ภาคการเกษตร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๘”

ข้อ ๒ ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“โครงการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพเกษตรกร” หมายความว่า มาตรการ โครงการ กิจกรรม หรือการดำเนินงานอื่นใดที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือหน่วยงานในสังกัดจัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนหรือส่งเสริมการพัฒนาด้านการเกษตร และช่วยเหลือเกษตรกรทุกโครงการ

“หน่วยงาน” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน ในสังกัดและภายใต้การกำกับของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

“การเผาในพื้นที่การเกษตร” หมายความว่า การเผาที่เกิดจากการกระทำของเกษตรกรหรือใช้หรือก่อให้เกิดผู้อื่นเผาในพื้นที่การเกษตรของตน หรือพื้นที่การเกษตรที่เกษตรกรมีสิทธิครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดิน ในช่วงเวลาดังแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๙

ข้อ ๔ ในการจัดทำโครงการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพเกษตรกร ให้หน่วยงานกำหนดคุณสมบัติของเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการ โดยเกษตรกรจะต้องไม่มีประวัติการเผาในพื้นที่การเกษตร

ข้อ ๕ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ส่งข้อมูลพื้นที่เผาไหม้ (Burn Scar) ในพื้นที่การเกษตรให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการตรวจสอบข้อมูลของเกษตรกรที่ทำการเผาในพื้นที่ดังกล่าว โดยประสานขอรับการสนับสนุนจากคณะกรรมการระดับหมู่บ้านหรือชุมชนที่กระทรวงมหาดไทยหรือหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกำหนด ให้พิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเผาดังกล่าว แล้วแจ้งผลการตรวจสอบให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

หน้า ๑๘

เล่ม ๑๔๒ ตอนพิเศษ ๓๕๓ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

ข้อ ๖ ให้หน่วยงานที่มีการดำเนินโครงการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรกำหนดคุณสมบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยต้องไม่เป็นผู้ที่มีประวัติการเผาในพื้นที่การเกษตรตามประกาศนี้ หากพบว่าเกษตรกรที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการมีประวัติการเผาในพื้นที่การเกษตรให้ถือว่าขาดคุณสมบัติการเข้าร่วมโครงการนั้น และให้หน่วยงานแจ้งผลการพิจารณาให้เกษตรกรรายดังกล่าวทราบด้วย

ข้อ ๗ ในกรณีเกษตรกรรายใดมีประวัติการเผาในพื้นที่การเกษตร เกษตรกรรายนั้นจะไม่สามารถได้รับสิทธิในการเข้าร่วมโครงการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรทุกโครงการ โดยเป็นการขาดคุณสมบัติในการเข้าร่วมโครงการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรนับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๙ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๗๑ ยกเว้นการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร

ข้อ ๘ เพื่อให้การดำเนินมาตรการตามประกาศนี้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สนับสนุนองค์ความรู้ รวมถึงการผลิตและนำเข้าสินค้าเกษตรปลอดการเผา เทคโนโลยี เครื่องจักรกลทางการเกษตร ตลอดจนแนวทางการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างแรงจูงใจด้านเศรษฐกิจ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการลดและเลิกการเผาในพื้นที่การเกษตร

ประกาศ ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๕. ประกาศสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมุกดาหาร เรื่อง กำหนดหน้าที่ให้เกษตรกรปฏิบัติเกี่ยวกับการเผา ที่เกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ประกาศสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมุกดาหาร เรื่อง กำหนดหน้าที่ให้เกษตรกรปฏิบัติเกี่ยวกับการเผาที่เกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ด้วยปัจจุบันประเทศไทยเผชิญปัญหาหมอกควันทางอากาศที่รุนแรงมากขึ้นทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝุ่นละออง PM ๒.๕ ซึ่งนับว่ามีแนวโน้มรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยสาเหตุของปัญหาฝุ่นละอองเหล่านี้ส่วนหนึ่งเกิดจากการเผาหน้าดิน การเผาเศษซากพืชหรือวัชพืชหรือเศษวัสดุการเกษตร การเผาขยะ การเผาป่า และการเผาไหม้เชื้อเพลิง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนไทยจำนวนมาก สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้กำหนดมาตรการป้องกัน เพื่อร่วมบรรณรค์ให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีหน้าที่เกี่ยวกับการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม อันจะช่วยแก้ไขปัญหาคุณภาพอากาศจากภาคการเกษตรได้อย่างยั่งยืน

อาศัยอำนาจตามข้อ ๗ (๘) แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ กำหนดหน้าที่ให้เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินห้ามกำจัดวัสดุทางการเกษตร ฟางข้าว ตอซังข้าว ซังข้าวโพด หนุ่ย หรือขยะมูลฝอย หรือสิ่งอันไม่พึงประสงค์ใด ๆ โดยการเผาอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพดิน หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างในโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่น หรือสภาพแวดล้อม

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมุกดาหาร จึงขอประกาศแจ้งมติคณะกรรมการดังกล่าวให้เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินได้ทราบและถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ หากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมุกดาหาร พบว่าเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินรายใดฝ่าฝืนมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดังกล่าว จะดำเนินการ ดังนี้

๑. ปฏิรูปที่ดินจังหวัดจะมีหนังสือเตือนให้เกษตรกรผู้ฝ่าฝืนละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิม ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามข้อ ๘ ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๖

๒. ถ้าเกษตรกรผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำเตือน โดยไม่มีเหตุอันควร จะดำเนินการพิจารณาและมีมติให้สันสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับจัดตามข้อ ๑๑ ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๖

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นางสาวสำเริง กล้าจอหอ)

ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมุกดาหาร

๖. ประกาศจังหวัดมุกดาหาร เรื่อง มาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5})
อันเกิดจากการเผาไร่อ้อย ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร

ประกาศจังหวัดมุกดาหาร
เรื่อง มาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) อันเกิดจากการเผาไร่อ้อย ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร

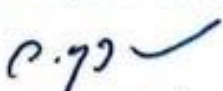
ด้วยรัฐบาลไทยได้กำหนดให้ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) เป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของชาวไทย จึงกำหนดเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องแก้ไขเป็นการเร่งด่วน และขณะนี้จะเริ่มเข้าสู่ช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวอ้อยเพื่อส่งให้กับโรงงานน้ำตาล ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กที่อาจเกิดขึ้นจากการเผาไร่อ้อยในที่โล่งแจ้ง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องขอความร่วมมือให้ทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน เข้ามาร่วมกันในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อทำให้คุณภาพอากาศในจังหวัดอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหามีเป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๔ ประกอบมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงเห็นควรออกประกาศเรื่อง มาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) อันเกิดจากการเผาไร่อ้อยในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร ดังนี้

๑. กำหนดให้พื้นที่ที่มีการปลูกอ้อยและตัดส่งให้กับโรงงานน้ำตาลเป็นพื้นที่ควบคุม ห้ามมิให้มีการจุดไฟเผาไร่อ้อยอย่างเด็ดขาด
๒. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ ออกประกาศให้พื้นที่ตามข้อ ๑ เป็นพื้นที่ควบคุม ห้ามมิให้มีการเผาไร่อ้อยและให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด หากพบว่ามีจุดไฟเผาไร่อ้อยให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย หรือเจ้าของพื้นที่ แจ้งความดำเนินคดีกับผู้ลักลอบเผาไร่อ้อยตามกฎหมาย และรายงานให้กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ทราบภายใน ๒๔ ชั่วโมง พร้อมหลักฐานแจ้งความดำเนินคดี
๓. ให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยหรือเจ้าของพื้นที่ที่ถูกลักลอบเผาไร่อ้อยหรือที่ได้รับผลกระทบจากไฟไหม้ลุกลามเข้ามาในพื้นที่ของตนให้ไปแจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมายกับสถานีตำรวจในพื้นที่รับผิดชอบ และแจ้งให้กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านทราบ
๔. ให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมุกดาหาร และอำเภอในพื้นที่ตรวจสอบพื้นที่ที่มีการปลูกอ้อย หากพบว่ามีจุดไฟเผาไร่อ้อยให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ
๕. ให้อำเภอกำกับติดตามการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเผาไร่อ้อย โดยประสานกับผู้กำกับสถานีตำรวจและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายวรญาณ บุญณราช)
ผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร

